

Besluit van 8 november 2017 houdende de opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme reumatologie^{*1}

(Besluit reumatologie)

Het College Geneeskundige Specialismen,

gelet op artikel 14, tweede lid, onder d., van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en artikel 11 van de Regeling specialismen en profielen geneeskunst van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst;

gezien het advies van de Federatie Medisch Specialisten, de Landelijke vereniging voor Artsen in Dienstverband, Nederlandse Internisten Vereniging, Nederlandse Vereniging voor Klinische Geriatrie, Nederlandse Vereniging voor Reumatologie en de Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten;

BESLUIT:

---

* In de Staatscourant van 25 januari 2018, nr. 3786 is mededeling gedaan van vaststelling van het besluit door het CGS en de instemming daarmee van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Dit besluit treedt in werking op 26 januari 2018 en werkt terug tot en met 1 januari 2018

¹ Dit Besluit is gewijzigd bij het Kaderbesluit CGS van 13 maart 2019 waarvan op 7 november 2019, nr. 60365, mededeling is gedaan in de Staatscourant. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2020.

Hoofdstuk A   **Algemene bepalingen**

A.1.   **Begripsomschrijvingen**

In dit besluit wordt verstaan onder:

LOP:	het landelijk opleidingsplan van de Nederlandse Vereniging voor Reumatologie (NVR);
reumatologie:	het specialisme dat zich richt op het voorkomen, herkennen en behandelen van aandoeningen van patiënten met niet-traumatische ziekten van het bewegingsapparaat inclusief de systemische auto-immuunziekten;
universitaire opleidingsinstelling:	een universitair ziekenhuis dan wel een ziekenhuis waar een hoogleraar-reumatoloog als staflid verbonden is aan de afdeling reumatologie en waar de mogelijkheid bestaat tot het zelfstandig verrichten van medisch wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de reumatologie.

A.2.   **Opleidingsplan**

De opleiding tot reumatoloog voldoet aan het LOP.

Hoofdstuk B   **De opleiding**

B.1.   **Duur**

De duur van de opleiding bedraagt zes jaar.

B.2.   **Specialisme gebonden competenties**

1. De opleiding is gericht op het bereiken van de door het CGS vastgestelde algemene competenties en specialismegebonden competenties.
2. De in het eerste lid bedoelde specialismegebonden competenties zijn vastgelegd in het LOP.

B.3.   **Structuur van de opleiding**

1. De opleiding bestaat uit de volgende verplichte onderdelen:
  - a. drie jaar interne geneeskunde gevolgd door
  - b. reumatologie.
2. Het onderdeel interne geneeskunde, bedoeld in het eerste lid, onder a. bestaat uit:
  - a. zaalstage algemene interne geneeskunde gedurende het eerste jaar van de opleiding, gevolgd door:
    - i. een onderdeel polikliniek algemene interne geneeskunde en een onderdeel consulten;
    - ii. een keuze uit de onderdelen cardiologie, hemato-oncologie, infectieziekten, intensive care, longziekten, nefrologie, ouderengeneeskunde of klinische geriatrie en vasculaire geneeskunde;
  - b. landelijk cursorisch onderwijs interne geneeskunde, inclusief de bijbehorende examens.
3. Het onderdeel interne geneeskunde, bedoeld in het eerste lid, onder a. voldoet inhoudelijk aan de eisen van het besluit interne geneeskunde tenzij het LOP voor reumatologie anders bepaalt.
4. Het onderdeel reumatologie, bedoeld in het eerste lid, onder b., bestaat uit het kernprogramma reumatologie en het profileringsprogramma reumatologie, overeenkomstig artikel B.4. en het LOP.

B.4.   **Inhoud van de opleiding**

1. Het kernprogramma van de opleiding, bedoeld in artikel B.3., vierde lid omvat de volgende thema's:
  - a. basisactiviteiten reumatologie;
  - b. de nieuwe poliklinische patiënt;
  - c. poliklinische begeleiding patiënt met chronische reumatische ziekte;
  - d. de spoedpatiënt;
  - e. het intercollegiaal consult;
  - f. de second opinion;

- g. zorg in een specifieke setting;
  - h. klinische zorg;
  - i. kennis en wetenschap;
  - j. algemeen.
2. Het profileringsprogramma, bedoeld in artikel B.3., vierde lid bestaat uit een of meer van de volgende onderdelen:
- a. klinisch of basaal wetenschappelijk onderzoek;
  - b. het verwerven van competenties als docent;
  - c. een verdieping in een of meer thema's uit het kernprogramma reumatologie;
  - d. een verdieping op het grensvlak tussen interne geneeskunde en reumatologie;
  - e. een verdieping op het grensvlak met een of meer van de voor de reumatologie relevante specialismen orthopedie, revalidatiegeneeskunde of neurologie;
  - f. echografie;
  - g. kinderreumatologie.

B.5. Plaats van de opleiding

1. De aios volgt de opleiding in het onderdeel reumatologie, bedoeld in artikel B.3., eerste lid, onder b., in ten minste één universitaire en één niet-universitaire opleidingsinstelling.
2. De RGS kan ontheffing verlenen van het eerste lid, indien het volgen van het onderdeel reumatologie in slechts één universitaire opleidingsinstelling of in meer dan twee opleidingsinstellingen, waarvan ten minste één universitaire opleidingsinstelling, voor de aios mogelijk is en dit voor het profileringsprogramma opleidingsinhoudelijke meerwaarde heeft.

B.6. Cursorisch onderwijs

Het cursorisch onderwijs tijdens de opleiding in het onderdeel reumatologie, bedoeld in artikel B.3, eerste lid, onder b., voldoet aan het LOP.

Hoofdstuk C De erkenning tot opleidingsinstelling

C.1. Eisen opleidingsinstelling volledig "kernprogramma" reumatologie

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet de instelling aan de volgende eisen:

- a. de instelling verzorgt het onderdeel, bedoeld in artikel B.3, vierde lid. en de thema's, bedoeld in artikel B.4., eerste lid;
- b. in de instelling zijn ten minste drie reumatologen op zodanige wijze werkzaam dat zij hun verantwoordelijkheid als lid van de opleidingsgroep daadwerkelijk en naar behoren kunnen dragen;
- c. in de instelling zijn werkzaam een ergotherapeut, een fysiotherapeut en een verpleegkundig reumaconsulent, die allen zelfstandig door een reumatoloog zijn te consulteren;
- d. de instelling beschikt over een voor patiënten met reumatische aandoeningen ingerichte polikliniek; het aantal nieuw ingeschreven patiënten dat op de polikliniek wordt gezien bedraagt ten minste 800 per jaar;
- e. in de instelling is het aantal patiënten die worden verwezen na een eerder consult bij een elders werkzame reumatoloog (second opinion) minimaal 50 per jaar;
- f. in de instelling worden orthopedische ingrepen bij patiënten met reumatische aandoeningen uitgevoerd;
- g. in de instelling is sprake van structurele geïntegreerde multidisciplinaire zorg voor patiënten met reumatische ziekten;
- h. de instelling beschikt over een klinische afdeling met voldoende bedden die toegerust zijn voor adequate zorg voor patiënten met reumatische aandoeningen;
- i. de aios is tijdens het kernprogramma reumatologie in de opleidingsinstelling betrokken bij een zodanig aantal klinische opnames, consulten en medebehandelingen dat deze de desbetreffende Entrustable Professional Activity op het gewenste niveau kan behalen;
- j. in de instelling zijn ten minste vijf medisch specialisten werkzaam die als opleider zijn erkend voor een medisch specialisme, waaronder tenminste interne geneeskunde en heelkunde;

- k. in de instelling zijn werkzaam of kunnen als consulent worden geraadpleegd een anesthesioloog, een cardioloog, een chirurg, een dermatoloog, een klinisch geriatr, een specialist ouderengeneeskunde, een internist, een kinderarts, een longarts, een neurochirurg, een neuroloog, een oogarts, een orthopedisch chirurg, een patholoog, een plastisch chirurg, een radioloog en een revalidatiearts.

C.2. Eisen opleidingsinstelling "kernprogramma" reumatologie onderdeel polikliniek en twee thema's

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet de instelling aan de volgende eisen:

- a. de instelling verzorgt de thema's van artikel B.4., eerste lid onder a., b., c., d., i. en j. in combinatie met minimaal twee van de vier overige thema's onder e., f., g. en h.;
- b. artikel C.1., onder b., c., d. en k. zijn van toepassing;
- c. artikel C.1., onder e. is van toepassing indien de instelling het thema de second opinion, bedoeld in artikel B.4., eerste lid onder. f. verzorgt;
- d. artikel C.1., onder f. en h. zijn van toepassing indien de instelling het thema zorg in een specifieke setting, als bedoeld in artikel B.4., eerste lid onder. g. verzorgt;
- e. artikel C.1., onder i.. is van toepassing indien de instelling het thema klinische zorg, bedoeld in artikel B.4., eerste lid onder h. verzorgt.

C.3. Eisen opleidingsinstelling "kernprogramma" reumatologie onderdeel polikliniek :

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet de instelling aan de volgende eisen:

- a. de instelling verzorgt de thema's bedoeld in artikel B.4, eerste lid onder a., b., c., d., i. en j.;
- b. artikel C.1., onder b., c., d. en l.

C.4. Eisen opleidingsinstelling "profileringsprogramma" reumatologie

1. De instelling die erkend wil worden voor een of meer onderdelen van het profileringsprogramma voldoet aan de eisen voor erkenning als opleidingsinstelling voor (een deel van) het kernprogramma reumatologie overeenkomstig artikel C.1., C.2. of C.3.
2. De instelling die van het profileringsprogramma het onderdeel klinisch of basaal wetenschappelijk onderzoek bedoeld in artikel B.4., tweede lid onder a. verzorgt, voldoet aan de volgende aanvullende eisen:
  - a. de instelling is een universitaire opleidingsinstelling waar de hoogleraar op een zodanige wijze werkzaam en bij de opleiding betrokken is dat de voor het profileringsprogramma benodigde deskundigheid en ervaring aanwezig is;
  - b. de instelling verzorgt het onderdeel genoemd in artikel B.4., tweede lid onder c.
3. De instelling die van het profileringsprogramma het onderdeel verwerven van competenties als docent bedoeld in artikel B.4., tweede lid onder b. verzorgt, voldoet tevens aan de aanvullende eis dat het een universitaire opleidingsinstelling is waar de hoogleraar op een zodanige wijze werkzaam en bij de opleiding betrokken is dat de voor het profileringsprogramma benodigde deskundigheid en ervaring aanwezig zijn.
4. De instelling die van het profileringsprogramma het onderdeel verdieping in een of meer thema's uit het kernprogramma reumatologie, bedoeld in artikel B.4., tweede lid onder c. verzorgt, voldoet aan de volgende aanvullende eisen:
  - a. de instelling is een universitaire opleidingsinstelling waar de hoogleraar op een zodanige wijze werkzaam en bij de opleiding betrokken is dat de voor het profileringsprogramma benodigde deskundigheid en ervaring aanwezig zijn;
  - b. de instelling toont aan dat in relatie tot de aangeboden profilering sprake is van:
    - i. een zodanig aanbod van patiënten opdat de aios de competenties kan behalen;
    - ii. wetenschappelijke activiteiten.
5. De instelling die van het profileringsprogramma een of meer van de onderdelen, bedoeld in artikel B.4., tweede lid onder d. en e. verzorgt, voldoet tevens aan de aanvullende eis dat de onderdelen worden gevolgd in een voor de reumatologie relevant ander medisch specialisme, waarbij de betrokken opleidingsinstelling en de opleider door de RGS voor dat medisch specialisme als zodanig zijn erkend.
6. De instelling die van het profileringsprogramma het onderdeel echografie bedoeld in artikel B.4., tweede lid onder f. verzorgt, voldoet aan de volgende aanvullende eisen:

- a. de opleidingsinstelling beschikt over ten minste een state of the art echografie apparaat;
  - b. ten minste een lid van de opleidingsgroep is gecertificeerd door de NVR in de echografie van het bewegingsapparaat.
7. De instelling die van het profileringsprogramma het onderdeel kinderreumatologie, bedoeld in artikel B.4., tweede lid onder g. verzorgt, voldoet aan de volgende aanvullende eisen:
- a. tenminste een lid van de opleidingsgroep en een kinderarts uit de opleidingsinstelling zijn beiden lid van de werkgroep kinderreumatologie van de NVK en de NVR;
  - b. er is een daartoe ingericht samenwerkingsverband ten aanzien van de kinderreumatologie;
  - c. er is een structureel onderwijsprogramma kinderreumatologie.

Hoofdstuk D Slotbepalingen

D.1. Intrekking besluit

Het Besluit reumatologie van 12 april 2010 wordt ingetrokken.

D.2. Bekendmaking

1. Dit besluit, alsmede wijziging daarvan, behoeft instemming van de Minister voor Medische Zorg en Sport.
2. In de Staatscourant wordt mededeling gedaan van de instemming van de minister, genoemd in het eerste lid en van de vaststelling en wijziging van dit besluit. Daarnaast wordt daarvan mededeling gedaan in het officiële orgaan van de KNMG.
3. De mededeling in het officiële orgaan van de KNMG, bedoeld in het tweede lid bevat ten minste de titel van het besluit of wijziging en de datum van inwerkingtreding van het besluit of wijziging.
4. De integrale tekst van dit besluit zal op de website van de KNMG worden geplaatst (www.knmg.nl).

D.3. Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2018.
2. Indien de Staatscourant waarin de vaststelling van dit besluit en het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel D.3., worden geplaatst, wordt uitgegeven na 31 december 2017, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, en werkt zij terug tot en met 1 januari 2018.

D.4. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit reumatologie.

Utrecht, 8 november 2017

prof. dr. F. Scheele
voorzitter CGS

mr. M.C.J. Rozijn
secretaris CGS

Toelichting

Algemeen

Dit besluit bevat de aanvullende opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme reumatologie.

Artikelsgewijs

Artikel A.1. Begripsomschrijvingen

Een meer gedetailleerde beschrijving van het profiel van de reumatologie is opgenomen in het opleidingsplan.

Artikel A.2. Opleidingsplan

In het Kaderbesluit CGS is vastgelegd wie een opleidingsplan opstelt en aan welke vereisten een opleidingsplan moet voldoen: het bevat tenminste een beschrijving van de inhoud van de opleiding, van de structuur van de opleiding, van de specialismegebonden competenties etc. Door hier opleiding te omschrijven als de opleiding in de reumatologie *die voldoet aan het opleidingsplan*, wordt het opleidingsplan van de NVR verankerd in de regelgeving van het CGS. Deze omschrijving laat onverlet dat de opleiding ook aan de algemene eisen van het Kaderbesluit CGS en van dit besluit moet voldoen.

Artikel B.1. Duur

Dit is een nadere invulling van het Kaderbesluit CGS. Deze duur is conform de aanbeveling van de Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS), waarin tevens een minimumduur van twee jaar voor de periode in de interne geneeskunde wordt bepaald. De duur is conform de minimale duur zoals bedoeld in bijlage V, punt 5.1.3., Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.

Artikel B.2. Specialismegebonden competenties

De specialismegebonden competenties zijn gebaseerd op het algemene competentieprofiel van de reumatoloog, zoals beschreven in het Kaderbesluit CGS.

Artikel B.3. Structuur van de opleiding

Binnen het onderdeel reumatologie wordt een kernprogramma en een profileringsprogramma onderscheiden. Het kernprogramma waarin de tien kernthema's aan bod komen, is voor alle aios reumatologie verplicht. De invulling van het profileringsprogramma wordt per aios en in overleg met de opleider nader bepaald, rekening houdend met de in het opleidingsplan voor dit programma beschreven competenties, de opleidingsactiviteiten en het toetsplan. In de regel volgt het profileringsprogramma op het kernprogramma. Afhankelijk van de gekozen invulling kan het verdiepingsjaar ook anders worden geprogrammeerd in de tijd.

Lid 3: Door hier te verwijzen naar het Besluit interne geneeskunde dat, net als dit besluit, vereist dat de opleiding tot internist voldoet aan het opleidingsplan van i.c. de Nederlandse Internisten Vereniging (NIV), wordt voor het gedeelte van de opleiding tot reumatoloog dat wordt gevolgd bij de interne geneeskunde eveneens vereist dat dat gedeelte van de opleiding voldoet aan het opleidingsplan van de NIV. In afwijking van het besluit interne geneeskunde is in het tweede lid bepaald dat het onderdeel polikliniek algemene interne geneeskunde ten minste vier maanden kan zijn in plaats van ten minste 8 maanden.

Artikel B.4. Inhoud van de opleiding

De inhoud van de opleiding (kernprogramma reumatologie) wordt beschreven aan de hand van tien thema's die in het opleidingsplan reumatologie zgn. kernthema's worden genoemd. Deze kernthema's zijn voor alle aios reumatologie verplicht. Het tiende kernthema, thema algemeen, betreft een aantal algemene competenties die (ook) buiten specifieke situaties, als het ware 'EPA-overstijgend', aandacht krijgen. Bijvoorbeeld de algemene competentie maatschappelijk handelen of organisatie of professionaliteit. De aios zullen specifieke opdrachten uitvoeren die gericht zijn op het ontwikkelen van de betreffende competenties. Het formuleren van die opdrachten gebeurt in samenspraak tussen opleider en aios. De

opdrachten, de uitwerkingen en de beoordelingen worden opgenomen in het portfolio en tijdens de voortgangsgesprekken besproken.

Lid 3: Het opleidingsplan geeft aan op welke wijze deze verschillende profileringsprogramma's kunnen worden ingevuld. In het geval het profileringsjaar wordt gevolgd voorafgaand aan het kernprogramma dan kan uiteraard niet 20% van de opleidingstijd worden besteed aan het behoudt van competenties van het kernprogramma reumatologie.

Artikel B.5. Plaats van de opleiding

Lid 2: Uitzondering op de regel dat in twee opleidingsinstellingen wordt opgeleid is mogelijk op verzoek van de aios en de opleider gezamenlijk, indien alleen door het maken van een uitzondering mogelijk wordt het profileringsjaar conform de wensen van de aios in te richten.

Artikel B.6. Cursorisch onderwijs

De algemene verplichting voor de aios tot het volgen van cursorisch onderwijs, is vastgelegd in het Kaderbesluit CGS.

Artikel C.1., C.2. en C.3. Eisen voor erkenning

Dit is een aanvulling op het bepaalde in het Kaderbesluit CGS.

Elke instelling gaat een samenwerkingsovereenkomst aan. Voor de samenwerking van opleidingsinstellingen stelt het bestuur van de NVR, gehoord het consilium, een besluit 'clusterindeling' op, waarin tevens de logistiek (op basis van de voorstellen van het Capaciteitsorgaan) zal worden geregeld. Elk cluster bestaat uit één universitaire opleidingsinstelling en uit één of meerdere niet-universitaire opleidingsinstellingen.

Artikel C.4. lid 7, onder b. en c.: er zijn schriftelijke afspraken gemaakt met de kindergeneeskunde en de (kinder)reumatologie met betrekking tot de inhoud van het profileringsprogramma (opleiding en onderwijs).

C.4. Eisen opleidingsinstelling "profileringsprogramma" reumatologie

Lid 3: de aios worden in de gelegenheid gesteld de Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) erkend door de VSNU te verwerven.

Tabellarisch overzicht van mogelijke erkenningen per type opleidingsinstelling

		Opleidingsinstelling (universitair)	Opleidingsinstelling (niet-universitair)
kernprogramma	Volledig Thema's a t/m j artikel C.1. (duur 24 mnd)	X	X
	Polikliniek en twee aanvullende thema's Thema's a. t/m d., en minimaal twee van e.,f.,g. en h. artikel C.2. (duur 12 mnd)	X	X
	Polikliniek Thema's a. t/m d., i. en j. artikel C.3. (duur 6 mnd)	X	X
	Duur erkenning	Minimaal zes maanden	Minimaal zes maanden
profilerings	Wetenschappelijk onderzoek artikel C.4.lid 2 (duur 6 mnd)	verplicht	
	Docent professionalisering artikel C.4., lid 3 (duur 3 mnd)	X	
	Verdieping thema's kernprogrammareumatologie	verplicht	

	artikel C.4., lid 4 (duur maximaal 12 mnd)		
	Verdieping op het grensvlak tussen interne geneeskunde en reumatologie C.4, lid 5 (duur maximaal 3 mnd)	X	X
	Verdieping op het grensvlak orthopedie, revalidatiegeneeskunde, neurologie (duur max 3 maanden)	X	X
	Echografie artikel C.4. lid 6 (duur 3 mnd)	X	X
	Kinderreumatologie artikel C.4., lid 7 (duur 3 mnd)	X	X
	Duur erkenning	één jaar	zes maanden